

מדת בדת

לע"נ הגה"צ ר' ישראל אליהו בן ר' אלכסנדר זיסקינד ויינטרוב זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853
או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 296 פרשת צו תשע"ח

ע"ז סז-עג

שיעור חזק חיוני בדרך קצרה

התנאים, ור' זירא דוחה שבעיסה חלקו גם בפגום מתחילה כיון שראוי לחמץ בה עיסות אחרות, אך לכאורה יש להוכיח מהמשך המשנה שנפלו שאור של תרומה ושל חולין לעיסה ויש בכל אחד מהם כדי להחמיץ אסור ור"ש מתיר ואם נפל של תרומה בתחילה לכו"ע אסור ואם נפל של חולין ואח"כ נפל של תרומה או כלאי הכרם ויש בכל אחד מהם כדי להחמיץ אסור ור"ש מתיר ורואים שנחלקו בפגום מתחילה **עמוד ב** ואין לפרש גם בזה כר' זירא שהרי כתוב בסיפא שיין שנפל לעדשים וחומץ שנפל לגריסים אסור ור"ש מתיר והרי זה פגום מתחילה ובכ"ז חלקו, ואין לפרש כמו שאמר עולא לעיל שהשביח ובסוף פגם שהרי בזה לא נחלקו שכתוב שאם נפל של תרומה תחילה דברי הכל אסור אלא מוכח שנחלקו גם בפגם מתחילה, ויש לדרק מה חדשה המשנה בשלושת הבבות שאמנם בסיפא יש חידוש שנחלקו גם בפגם מתחילה ובבבא האמצעית יש חידוש במה שכתוב השביח ובסוף פגם אסור לכו"ע, אך קשה מה החידוש ברישא הרי זה ק"ו שאם רבנן אסרו בסיפא כשאין כלל שבת ודאי הם יאסרו ברישא כשהשביח, ואמר אב"י שהחידוש הוא בדעת ר"ש שרבנן אמרו לו שהעיסה הזו היתה מחמיצה בב' שעות והאיסור גרם לה להשביח בשעה אחת ור"ש סבר ששניהם השביחו יחד ואח"כ הם פגמו יחד, ויש להקשות לדעת ר"ש שההיתר והאיסור יצטרפו לאסור ויש לומר שר"ש לשיטתו שגם שני איסורים לא מצטרפים ששנינו שעזלה וכלאי הכרם מצטרפים ור"ש סובר שאינם מצטרפים.

רב אסר חבית שכר שנפל לתוכה עכבר וכשאמרו זאת התלמידים לפני רב ששת שאלוהו אולי סובר רב שנותן טעם לפגם אסור, אמר להם רב ששת שנותן טעם לפגם מותר אך בעכבר שבכל מקרה הוא מאוס ואנשים בדלים ממנו ובכ"ז התורה אסרה לכן גם הנותן טעם לפגם של עכבר אסור, והקשו התלמידים א"כ עכבר יטמא גם לח וגם יבש ושנינו שהשרצים מטמאים לחים ולא יבשים, ויש לדחות שנקשה כן גם לגבי שכבת זרע שיטמא לח ויבש ובכ"ז שנינו מטמאים לחים ולא יבשים אלא שיש גזירת הכתוב שכבת זרע שהוא ראוי להזריע א"כ גם לגבי שרצים יש גזירת הכתוב במותם שהם לחים כעין מותם, ורב שימי מנהרדעא מקשה שעכבר אינו מאוס שהרי הוא עולה על שולחן מלכים, והוא מחלק שרב דיבר בעכבר של עיר שהוא מאוס אך עכבר של שדות אינו מאוס והוא עולה על שולחן מלכים. **רבא** אומר שלהלכה נותן טעם לפגם מותר, ויש ספק לגבי עכבר בשיכר אם זה נותן טעם לפגם ורב שאסר סובר שנותן טעם לפגם אסור או שרב סובר שכל נותן טעם לפגם מותר אך עכבר בשיכר זה לא פגם אלא שבת.

דף סט יש להסתפק בעכבר שנפל לחומץ אם העכבר פוגם בטעמו ורב הילל אמר לרב אשי שהיה מקרה כזה אצל רב כהנא והוא אסר ורב אשי דחה ששם מדובר שהשרץ נחלק להרבה חתיכות והאיסור הוא מצד שרץ בכעדשה והוא בולע חתיכות שרץ עם החומץ, רבינא רצה לשערו באחד ממאה ואחד שאינו גרוע מתרומה ששנינו שהיא בטילה באחד ומאה, ורב תחליפא בר גזא אמר לרבינא שאולי זה גרוע כמו תבלין של תרומה שטעמו אינו בטל כלל בקדירה, רב אחאי שיער בחומץ בחמישים ורב שמואל בר רב איקא שיער בשיכר בשישים, ולהלכה משערים בחומץ ושיכר בשישים וכן בכל איסורים בתורה.

משנה עכו"ם שהעביר כדי יין עם ישראל ממקום למקום אם זה היה בחזקת המשתמר מותר אך אם הודיעו שהוא מפליג בשיעור זמן שהעכו"ם יכול לנקב את המגופה ולסתום

דף סז ר"ל אמר שלכו"ע פת חמה וחבית פתוחה אסורה, פת צוננת וחבית מגופה מותרת ונחלקו בפת חמה וחבית מגופה או בפת צוננת וחבית פתוחה, ולכן אב"י אסר לגבי הנקב שנקבו במגופה להריח שזה כפת חמה וחבית פתוחה.

רב יהודה אמר בשם שמואל שנותן טעם לפגם כגון חומץ שנפל על גריסים מותר ודוקא בנפל על גריסים ורתחים אך אם נפל לגריסים צוננים ואח"כ הרתיחם זה שבת שנפגם אח"כ ואסור, וכן אמר רבין בשם רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שבנפל על גריסים צוננים והרתיחם אסור וכן אמר רב דימי בשם ר' יוחנן, וכך עשו בערב שבת בציפורי וקראו לזה שחליים שזה לשבת.

ר"ל אומר שמה שאמרו נותן טעם לפגם מותר אין הכוונה שיאמרו קדירה זו חסר בה מלח או שיש יותר מלח או שחסר בה תבלין או שיש יותר מהצורך, אלא שלא חסר בה כלום והיא לא נאכלת רק מפני הדבר הפוגם, וללישנא בתרא ר"ל אמר שההיתר בנותן טעם לא מדובר כשאומרים חסר בה מלח או תבלין או יש בה יותר מהצורך מהם ולולא החסרון מצד המלח ותבלין היא היתה נאכלת אלא שבמציאות דבר האיסור פוגם בה כמו שהיא.

ר' אבהו אומר בשם ר' יוחנן שדבר שיש בו טעמו וממשו אסור ולוקים עליו והיינו שיש בו כזית שנאכל תוך זמן אכילת פרס **עמוד ב** ואם יש בו רק טעם ואין בו ממש אסור אך לא לוקים עליו ואם רב בו הטעם לפגם מותר ומה שר' אבהו לא אמר אם נתן טעם לפגם מותר זה לחדש גם כשיש דבר אחר שפוגם עם האיסור וההלכה כלישנא בתרא של ר"ל, ורב כהנא אמר שיש ללמוד מדברי כולם שנותן טעם לפגם מותר ואמר לו אב"י שזה משמע מדברי כולם אך לא מר"ל שאמר אמרו והוא לא סובר כך שיש מ"ד שנותם טעם לפגם אסור כמו ששנינו בבב"א שלר"מ הנותן טעם בין לפגם בין לשבת אסור ור"ש מתיר בנותן טעם לפגם, ור"מ למד מגיעולי עכו"ם שהוא נותן טעם לשבת שהרי לן כבר לילה אחד ובכ"ז התורה אסרה וכך כל נותם טעם לפגם אסור, ור"ש למד כדברי רב הונא בר רב חייא שאמר שהתורה אסרה גיעולי עכו"ם רק בקדירה בת יומא שאינה פגומה, ור"מ סבר שגם בקדירה בת יומא לא יתכן שאין בה אפילו פגם קצת, ור"ש למד כמו ששנינו בבב"א על הפסוק לא תאכל כל נבילה לגר אשר בשעריך הראוי לגר נקרא נבילה ומה שאינו ראוי לגר לא נקרא נבילה,

דף סח ור"מ סבר שזה בא למעט סרוחה מתחילה שמתרת ור"ש סבר שלא צריך פסוק להתיר סרוחה מתחילה שהרי היא כמו עפר, עולא אומר שנחלקו בהשביח ובסוף פגם אבל בדבר שהיה פגום מתחילה גם לר"מ מותרת ורב חגא שאל את עולא מהברייתא שאם נפל יין לתוך עדשים או שנפל חומץ לתוך גריסים אסור ור"ש מתיר והרי זה פגם מתחילה ובכ"ז ת"ק אסר, ואמר עולא חגא שאינו יודע מה אומרים החכמים מקשה קושיות שבברייתא מדובר שנפל לתוך גריסים צוננים ואח"כ הרתיחם ואז זה שבת שקודם הפגם שאסור, ור' יוחנן סובר שר"מ ור"ש נחלקו בפגום מתחילה, והסתפקו אם רק בפגום מתחילה נחלקו אך בהשביח ואח"כ פגם גם ר"ש יאסור או שנחלקו גם בהשביח ובסוף פגם ונשאר בתיקו.

רב עמרם אמר היתכן שר' יוחנן אמר דברים שאין להם הוכחה מברייתא והוא חיפש ומצא ששנינו שאור של חולין שנפל לעיסה ויש בו כדי להחמיץ והיא החמיצה ואח"כ נפל שאור של תרומה או של כלאי הכרם ויש בו כדי להחמיץ אסור ור"ש מתיר והרי זה פגום מתחילה ובכ"ז חלקו

וליבש את הסתימה אסור ואם לא מותר, ורשב"ג אומר שהשיעור הוא שיפתח לגמרי את המגופה ויסתום ותתיבש הסתימה, מי שהניח יינו בקרון או ספינה והלך לו לדרך קצרה ונכנס למדינה ורחץ היין מותר, אך אם הוא הודיע לעכו"ם שהוא הולך כשיעור נקיבה סתימה ויבוש ולרשב"ג שיעור פתיחה סתימה ויבוש אסור, אם אכל עם עכו"ם על השולחן והניח לגינים על השולחן ועל הדלפק והניחו ויצא מה שעל השולחן אסור ומה שעל הדלפק מותר אך אם אמר לו מזוג ושתה גם מה שעל הדלפק אסור והחביות הפתוחות שם אסורות והסתומות אסורות רק אם הודיע לו שהוא הולך בשיעור זמן של פתיחה סתימה ויבוש. גמרא יש לבאר בדברי המשנה מה ההגדרה של חזקת משתמר שזה כמו ששנינו שאם היו חמרו ופועליו טעונים טהרות אף אם הפליג מהם יותר ממיל טהרותיו טהורות, ואם אמר להם לכו ואני בא אחריכם כיוון שהתעלמו מעיניו טהרותיו טמאות, ורב יצחק מבאר את החילוק בין הרישא לסיפא שברישא מדובר שהוא טיהר את חמוריו ופועליו לכך והם יודעים שהוא מקפיד, אך קשה מדוע בסיפא אסור יש לומר שעם הארץ לא מקפיד על מגע חבירו, אך לפ"ז גם ברישא יש לחשוב עמוד ב ומבאר רבא שברישא מדובר שהוא יכול לבא אליהם דרך עקלתון, ובסיפא שהוא אמר לכו ואבא אחריכם סמכה דעתם שהוא לא יבא והם לא שומרים מטומאה.

המשנה כתבה את המקרה של עכו"ם בחנותו וגם מקרה שהניח יינו בקרון או בספינה שאם היו כותבים את המקרה של מניח בחנותו היינו אומרים שלכן מותר כי העכו"ם חושש שהוא יבא אך במניח בקרון או ספינה העכו"ם לא חושש והוא יכול לקחת את הספינה ולעשות מה שהוא רוצה, ואם היו כותבים את המקרה של מניח בספינה היינו אומרים שרק בספינה העכו"ם חושש שמא הוא יבא בדרך אחרת ויעמוד על שפת הנהר ויראה אותי אך בחנות הוא סומך שהוא יחזיק את הדלת ויעשה מה שירצה, קמ"ל שלא חוששים.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שנחלקו ת"ק ורשב"ג במגופה של סיד אך במגופה של טיט לכו"ע השיעור הוא כדי פתיחת המגופה וסתימתה ויבושה, ויש להקשות ששנינו בברייתא שרשב"ג אמר לחכמים שהסתימה החדשה ניכרת בין מלמעלה בין מלמטה וזה מובן בסתימה של טיט שיש היכר בסתימה בין מלמעלה ובין מלמטה אך אם נאמר שזה סתימה של סיד אמנם למטה שמים לב לכך אך מלמעלה לא רואים שהיה כאן נקב, ויש לומר שרשב"ג לא ידע על מה דברו חכמים והוא טען להם אם דברתם על של טיט הסתימה ניכרת בין מלמעלה בין מלמטה ואם דברתם בשל סיד אמנם למעלה זה לא ניכר אך זה ניכר מלמטה, ורבנן סוברים שכיוון שמלמעלה זה לא ניכר העכו"ם לא חושש שהישראל יהפוך ויבדוק, או שהוא סומך שלעתים זה מתמלא למטה כמו למעלה, ורבא אומר שהלכה כרשב"ג כיון שהמשנה בהמשך סתמה כמותו לגבי הניח לגינים על הדלפק שבאמר לו מזוג ושתה החביות פתוחות אסורות והסתומות אסורות בכדי שיפתח ויסתום ויגוב, ולכאורה זה פשוט שזה סתמא כרשב"ג יש לומר שהחידוש הוא שלא נאמר שזה המשך דברי רשב"ג בהניחו בקרון או בספינה.

יש להקשות שאם פוסקים כרשב"ג שלא חוששים לניקוב מכסה החבית ופוסקים כר"א שמספיק חותם אחד ולא חוששים לזיוף מדוע לא נותנים יין בידי עכו"ם יש לומר שחששו שבנקב הדק שיוצא משם ריח היין הוא ירחיב מעט ויטעם שם מהיין.

רבא אומר שאם יש זונה עכו"ם ומסובים אצלה ישראל היין מותר שאמנם יש להם יצר של עבירה, **דף ע** אך לא חזק אצלם היצר של ע"ז ואינם מנסכים, ואם יש זונה ישראלית ועכו"ם מסובים אצלה היין אסור כיון שהם מזלזלים בה היא נמשכת אחריהם.

בבית אחד היה מונח יינו של ישראל ונכנס שם עכו"ם וסגר את הדלת אחריו והיה חריץ בדלת שראו משם את מקום החביות ונמצא העכו"ם בין החביות ואמר רבא שמה שמול הדלת מותר ומה שבצדדים אסור.

יין ישראל היה מונח בבית שישראל היה גר בקומה בעליונה והעכו"ם בתחתונה ושמעו קול מריבה ויצאו לראות וכשחזרו קדם העכו"ם וסגר את הדלת אחריו אמר רבא שהיין מותר שהעכו"ם לא מנסך שהוא אומר כמו שאני הקדמתי כך הישראל הקדמני והוא כבר נמצא בקומה העליונה והוא רואה אותי.

יין ישראל היה מונח בפונדק אחד ונמצא עכו"ם יושב בין החביות אמר רבא שאם הוא נתפס שם כגנב מותר שהוא חושש לגעת ואם יש לו תירוץ לשהייתו שם הוא לא חושש לגעת וחששו שנגע.

בבית אחד מצאו עכו"ם בין חביות היין אמר רבא שאם יש לו תירוץ לשהייתו שם הוא מנסך ואינו חושש למרות שאין לו תירוץ לגבי המגע ביין, ואם אין לו תירוץ לשהייתו שם אין לחשוש כי הוא חושש לנסך, ויש להקשות ששנינו שאם ננעל הפונדק או שאמר לו שמור אסור ולכאורה אסור גם כשאני יכול להשתמט ויש לדחות שמדובר שהוא יכול להשתמט.

פעם ישבו ישראל ועכו"ם לשתות יין ושמע הישראל קול תפילה בבית הכנסת והוא הלך לשם אמר רבא שהיין מותר שהעכו"ם חושש לגעת שמא יזכר הישראל בינו ויחזור.

ישראל ועכו"ם ישבו בספינה, ושמע הישראל את קול התקיעות של ערב שבת והלך אמר רבא שהיין מותר שהעכו"ם אומר לעצמו שהישראל יזכר בינו ויחזור, אך העכו"ם חושש שישראל לא מקפידים על שבת כמו שאמר רבא שאיסור גיורא אמר לו שכשהיה עכו"ם הוא חשב שהיהודים אינם שומרים שבתם שאם לא כן כמה ארנקים היו נמצאים בשוק כי ישראל לא מטלטלים אותם אך הוא לא ידע את דברי ר' יצחק שהמוצא כיס בשבת יכול להוליכו פחות פחות מד' אמות.

פעם נשמע קול אריה ביקב ושמע העכו"ם והתחבא בין החביות ורבא התיר את היין כי העכו"ם חושש שגם הישראל נחבא שם והוא רואהו.

פעם עלו גנבים לפומבדיתא ופתחו חביות רבות ורבא התיר את היין כי רוב הגנבים שם הם ישראל, והיה מקרה שגנבים פתחו חביות בנהרדעא ושמאל התיר, ולכאורה זה כדעת ר"א ששנינו שאם נכנס לבקעה בימות הגשמים ויש טומאה בשדה פלונית ואמר הלכתי במקום זה ואיני יודע אם נכנסתי לאותה שדה או לא, אמר ר"א שספק ביאה טהור וספק מגע טומאה טמא, ויש לדחות שבגנבים יש הפותחים רק לשם ממון וזה ספק ישראל ספק עכו"ם, ואם נאמר שזה עכו"ם יש ספק אם נגע או לא.

עמוד ב תינוקת של עכו"ם נמצאה בין החביות ובידה קצף של יין והתיר רבא שיש צד שהיא לקחה מגב החביות ואף שאנו לא מוצאים עכשיו אך יש לתלות שלתינוקת קרה המקרה הזה.

ראש הצבא עלה לפומבדיתא ופתחו שם חביות רבות ואמר רב דימי שהיה מקרה כזה ור' אלעזר התיר ואיני יודע אם זה ספק עכו"ם ספק ישראל והוא סבר כר"א שספק ביאה טהור או שהוא סבר שרוב ההולכים עם הפולמוס הם ישראל אך קשה שבאופן זה זה ספק ביאה וספק שנגעו ביין, ויש לומר שכיון שהם פתחו הרבה חביות יתכן שהם פתחו על דעת ממון והן עסוקים בגניבה וזה נחשב רק כספק ביאה.

מוכרת יין מסרה את שמירת המפתחות ביד עובדת כוכבים ואמר ר' יצחק בשם ר"א שאמרו על מקרה כזה בביהמ"ד שהיא מסרה לה רק שמירת מפתחות, ואביי מוכיח כן ממה ששנינו שמי שמסר מפתחות לעם הארץ טהרותיו טהורות כי הוא מסר לו רק שמירת מפתח ואם הקילו לגבי טהרות ודאי נקל ביין נסך שענין טהרות חמור יותר כמו ששנינו שאם

חילק חצר במסיפס לרב טהרותיו טמאות ועכו"ם לא עושה י"ן נסך, ור' יוחנן סובר שגם טהרותיו טהורות והקשו ממה ששנינו שאם היו ב' חצירות והפנימית של חבר והחיצונה של עם הארץ אותו חבר שוטח שם פירות ומניח שם כלים ואף שידו של עם הארץ מגיעה לשם וזה קשה לדעת רב, ורב יבאר שמדובר שהוא נתפס שם כגנב ולכן לא חששו שהוא נגע בזה, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם גגו של חבר היה למעלה מגגו של עם הארץ אותו חבר יכול לטווח שם פירות ולהניח שם כלים ובלבד שידו של עם הארץ לא מגיעה לשם, וזה קשה לדעת ר' יוחנן ויש לדחות ששם הוא יכול להשתמט ולומר שהוא הגיע לשם באמצע מדידה, ויש להוכיח מהמשך הברייתא שאם גגו של חבר בצד גגו של עם הארץ החבר יכול לטווח שם פירות ולהניח שם כלים ואף שידו של עם הארץ מגיעה לשם וזה קשה לדעת רב ורב יבאר שהוא סובר כרשב"ג.

משנה אם נכנסה בולשת בשעת שלום החביות הפתוחות אסורות והסתומות מותרות ובשעת מלחמה גם הפתוחות מותרות כי אין להם פנאי לנסך.

דף עא יש להקשות ששנינו שאם כרקום כבשו עיר כל הכהונות בעיר אסורות ורב מרי אומר שאמנם לנסך אין להם פנאי אך לבעול יש להם פנאי.

משנה אם עכו"ם שלח לאומנים ישראל חבית בשכרם הם יכולים לומר תן לנו את דמיה אך אם באו לרשותם אסור. **גמרא** רב יהודה אומר בשם רב שמותר לומר לעכו"ם שלם עלי מנת המלך אף שהוא משלם מיי"ן נסך כיון שהוא יכול לשלם גם במעות, ויש להקשות ששנינו שלא יאמר לעכו"ם הכנס תחתי לעוצר לפייס את השוטר אמר לו רב שכאן זה דומה למה שכתוב בהמשך שיכול לומר לו מלטני מן העוצר.

משנה מי שמכר י"ן לעכו"ם אם פסק קודם שמדד דמיו מותרים ואם מדד קודם שפסק דמיו אסורים. **גמרא** אמימר אומר שמשכיכה קונה בעכו"ם שהרי הפרסיים שולחים דורון אחד לשני ואינם חוזרים בהם, ורב אשי דוחה שבאמת משכיכה אינה קונה ומה שאינם חוזרים בהם זה מתוך גאוותם, ורב אשי מוכיח שמשכיכה לא שונה ממה שאמר רב למוכרי הי"ן שכשהם מודדים י"ן לעכו"ם יקחו מהם מעות ואח"כ ימדדו להם ואם אין להם מעות הלוו להם ואח"כ תקחו מהם כדי שזה יהיה הלואה אצלם שאם לא כן זה יהיה י"ן נסך ברשותכם ואם תקחו על כך דמים זה יהיה דמי י"ן נסך, ואם נאמר שמשכיכה קונה בעכו"ם א"כ מדוע צריך לקבל מהם מעות **עמוד ב** הרי משמשכה העכו"ם הוא קנה ונעשה י"ן נסך רק ממתי שהוא נגע בי"ן, ויש לדחות שאכן אם מודדים לתוך כלי של ישראל זה לא נאסר קודם מגע העכו"ם אך כאן מדובר שהוא נותן לכלי של העכו"ם, אך לפ"ז יש לומר שאם עדיין זה לא הגיע לקרקע הכלי זה לא נאסר אלא מוכח שניצוק נחשב חיבור לאסור, ויש לדחות שלא מדובר שהעכו"ם מחזיק את הכלי בידו אלא הכלי מונח בקרקע, אך לכאורה יש לומר שכליו יקנו לו וא"כ מוכח שכליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה לוקח, ויש לדחות שבאמת קנה הלוקח וכאן מדובר שיש עכבת י"ן בפי הכד שכל טיפה וטיפה שנכנסת אליו נאסרת ולא כרשב"ג שסובר לענין י"ן נסך שנפל לבור שימכר כולו חוץ מדמי י"ן נסך שבו וא"כ גם כאן נאמר שימכר חוץ מדמי הי"ן נסך, ויש לדחות שהטעם הזה הוא רק לדעת רב והוא אמר שהלכה כרשב"ג רק לגבי חבית בחבית ולא בי"ן בי"ן, ויש להקשות ממה ששנינו לעיל שמי שקנה גרוטאות מעכו"ם ומצא בהם ע"ז אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר ואם משנתן מעות משך יוליך את ההנאה לים המלח ואם נאמר שמשכיכה קונה בעכו"ם מדוע יחזיר את מה שהעכו"ם קנה, מבאר אב"י שיחזיר כי זה נראה כמקח טעות, ורבא מקשה וכי רק ברישא זה מקח טעות ובסיפא לא, ורבא סובר שגם בסיפא זה מקח טעות וההבדל הוא שברישא שלא נתן מעות זה לא נראה

כע"ז ביד ישראל ובסיפא שכבר שילם לעכו"ם זה נראה כע"ז ביד ישראל.

מר קשישא בר רב חסדא הביא ראייה ממשנתינו במכר יינו לעכו"ם אם פסק עד שלא מדד דמיו מותרים ואם נאמר שמשכיכה בעכו"ם אינה קונה מדוע דמיו מותרים, ויש לומר שמדובר שהקדים לו דינר, אך קשה שבסיפא כתוב במדד עד שלא פסק דמיו אסורים ואם נאמר שהקדים לו דינר מדוע דמיו אסורים, אמר לו רב אשי שלשיטתך שמשכיכה קונה מדוע ברישא דמיו מותרים ובסיפא דמיו אסורים אלא החילוק הוא שאם כבר פסק סמכה דעתו ואם לא פסק לא סמכה דעתו א"כ גם לשיטתי ההבדל הוא שאף שהקדים לו דינר אם פסק סומכת דעתו ואם לא פסק לא סומכת דעתו.

רבינא הוכיח ממה שאמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שבין נח נהרג על גזל של פחות משוה פרוטה אך אינו ניתן להשבון ואם נאמר שמשכיכה אינה קונה מדוע נהרג על כך הרי זה נשאר ברשות הנגזל, ויש לומר שהוא נהרג על כך שציער את ישראל,

דף עב ומה שכתוב לא ניתן להשבון הכוונה שאינו בתורת השבון שהרי בכל מקום היא בחזקת הנגזל, אך קשה מהסיפא שכתוב שאם בא ישראל ונטלה ממנו נהרג עליה ומה שייך בזה צער הישראל, א"כ משמע שמשכיכה בעכו"ם קונה.

אדם אחד הבטיח לחבירו שאם ימכור את הקרקע שלו הוא ימכור לו והוא מכרה לאחר, אמר רב יוסף שקנה הראשון והקשה אב"י הרי הוא לא פסק עמו ובמשנתנו רואים שיש חילוק בין פסק עד שלא מדד ובין מדד עד שלא פסק, אך למעשה אין להוכיח משם שיתכן שמשום חומרא של י"ן נסך נאסר בפסק גם בלי קנין נוסף, ויש להוכיח ממה שאמר רב אידי בר אבין שהיה מקרה כזה אצל רב חסדא ורב חסדא פסק על פי מקרה שהיה אצל רב הונא והוא פשט מהברייתא שאם משך חמרי ופועליו והכניסם לביתו בין פסק עד שלא מדד בין מדד עד שלא פסק לא קנה ושניהם יכולים לחזור בהם, ואם פרקם והכניסם לביתו אם פסק קודם שמדד אין שניהם יכולים לחזור בהם ואם מדד עד שלא פסק שניהם יכולים לחזור בהם.

אדם הבטיח לחבירו שאם הוא ימכור את הקרקע הוא ימכרנה לו בק' וזו והוא מכרה לאחר בק"כ וזו ואמר רב כהנא שקנאה הראשון ורב יעקב מנהר פקוד הקשה הרי המעות שהשני שילם יותר אנסוהו, וכן ההלכה שקנאה השני.

אם אמר אמכרנה לך כמו ששמים ג' מספיק שנים מתוך ג' ואם אמר כמו שאומרים שלש צריך שכולם ישומו ואם אמר כמו ששמים ארבעה הוא התכוון למנין ארבע וכ"ש אם אמר כמו שאומרים ארבעה, ואם אמר כמו ששמים ג' ושמוה ג' ואמר המוכר שיבואו ג' אחרים שבקיאים יותר, אמר רב פפא שהוא מעכב מן הדין, ומקשה רב הונא בר רב יהושע מי אמר שהשניים בקיאים יותר אולי הראשונים בקיאים יותר, והלכה כמו רב הונא בר רב יהושע.

משנה אם מדד לצלוחיתו של העכו"ם במשפך ומדד בו אח"כ לישראל אם יש בו עכבת י"ן נאסר הי"ן הנוסף והמערה מכלי לכלי שצירה ממנו מותר ומה שעירה לתוכו אסור. **גמרא** שנינו לגבי טהרות שניצוק וקטפרס שזה מים שבאים במדרון ומשקה טופח אינם חיבור לטומאה וטהרה, אך אם המים אסופים באשבוך בביקוע הארץ זה חיבור לטומאה וטהרה, ואמר רב הונא שניצוק וקטפרס ומשקה טופח נחשבים חיבור גם לענין י"ן נסך, ושאל ר"ג מנין לך שזה חיבור גם לגבי י"ן נסך אם הדיוק הוא ממה שכתוב שניצוק אינו חיבור לטומאה וטהרה אך לענין י"ן נסך זה חיבור א"כ יש להוכיח מהסיפא שאשבוך הוא חיבור לטומאה וטהרה א"כ לגבי י"ן נסך אינו חיבור אלא אין להוכיח ממשנה זו, אך לכאורה יש להוכיח ממשנתנו שמדד לצלוחיתו של העכו"ם במשפך **עמוד ב** אם יש בו עכבת י"ן

אסור ולכאורה זה נאסר בניצוק א"כ רואים שנצוק חיבור לענין יין נסך, ויש לדחות כמו ששנה ר' חייא שמדובר שהצלוחית נפחסה לעבר החבית אך לפ"ז יש לדייק להיפך שאם לא פחסתו צלוחיתו לא נאסר א"כ ניצוק אינו חיבור, ויש לדחות שבפחסתו ודאי הוא חיבור ולגבי ניצוק זה ספק, ולכאורה יש להוכיח מהסיפא שאם מערה מכלי לכלי מה שמערה ממנו מותר משמע שמה שבאוויר נאסר שניצוק חיבור, אך יש לדחות שמהסיפא יש לדייק שאם מה שעירה לתוכו נאסר משמע שבאמצע לא נאסר א"כ ניצוק אינו חיבור אלא אין הוכחה ממשנה זו, ויש להוכיח ממה ששנינו שמי שמערה מחבית לבור הקילוח שיוור משפת חבית ולמטה אסור, ורב ששת אומר שמדובר שהעכו"ם מערה שזה בא מכוחו, אך קשה א"כ אפילו בתוך החבית יאסר ויש לומר שכח עכו"ם אסור רק מדרבנן והם גזרו רק במה שכבר יצא ובמה שבתוכו לא גזרו.

רב חסדא אמר למוכרי היין שכשהם מעבירים לכליו של העכו"ם יפסיקו את העירוי או שיזרקו מרחוק כדי שלא יהיה ניצוק.

רבא אמר לשופכי היין שכשהם שופכים יין לא יסייע עכו"ם עמם כדי שלא יטילו את כח השפיקה עליו ואז זה יהיה כוחו של עכו"ם שזה אסור.

אדם אחד הוציא יין מחבית ע"י גישתא ובת גישתא שע"י שמוצץ בקש יוצא היין כולו ובא עכו"ם והניח ידו על הנקב ואז הפסיק לצאת ורבה אסר את היין ורב פפא או רב אדא בר אהבה או רבינא שאלו את רבא שאם האיסור הוא מטעם ניצוק א"כ ניצוק הוא חיבור, ויש לדחות ששם כל היין נגרר אחר הגישתא ולכן זה נקרא חיבור.

מר זוטרא בר ר"נ אמר שקנישקנין ששותים כמה אנשים יחד מהחבית ע"י קנים מותר ודוקא כשפסק הישראל קודם אך אם העכו"ם פסק קודם זה נאסר שאז היין שעלה מכוחו יורד חזרה.

רבה בר רב הונא הגיע לריש גלותא והוא התיר להם לשתות בקנישקנין,

דף עג ויש אומרים שרבה בר רב הונא עצמו שתה בקנישקנין.

משנה יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא יין ביין ומים אסורים במים אסורים בכל שהוא, ואם התערב יין במים או מים ביין זה אסור בשיעור נותן טעם והכלל הוא שמין במינו במשהו ומין באינו מינו בנותן טעם. **גמרא** רב דימי אמר בשם ר' יוחנן שהמערה יין נסך מחבית לבור אפילו כל היום זה לא אסור כיוון שהראשון הראשון שנופל בטל ולכאורה יש להוכיח ממשנתינו שייך נסך אסור בכל שהוא משמע גם כשנפל איסור להיתר, ויש לדחות שמדובר שנפל היתר לאיסור, ויש להוכיח מהמשך המשנה שייך במים אסור בנותן טעם משמע אף כשנפל יין איסור למים של היתר, ויש לדחות שנפל יין של היתר למים של איסור, אך יש להוכיח שאם ברישא מדובר במים של איסור א"כ גם בסיפא מדובר במים של איסור וכתוב שמים ביין בנותן טעם א"כ האיסור נופל להיתר ואוסר, ורב דימי מבאר שבכל המשנה מדובר שנפל היתר לאיסור וברישא מדובר בנפל יין היתר למים של איסור ובסיפא מדובר שנפלו המים של היתר ליין של איסור.

רב יצחק בר יוסף אמר בשם ר' יוחנן שאם מערה יין נסך מצרצור קטן לבור אפילו כל היום כולו הראשון ראשון שנפל התבטל ודוקא בצרצור קטן שהעמוד שנשפך ממנו אינו גדול, אך בחבית שהעמוד ממנה הוא גדול לא אומרים ראשון ראשון בטל.

רבין אומר בשם ר' יוחנן שאם נפל יין נסך לבור ונפל שם קיתון של מים רואים שההיתר כאילו אינו והשאר המים רבים עליו ומבטלים אותו, ורב שמואל בר יהודה אמר בשם ר' יוחנן שזה רק באופן שנפל הקיתון של המים תחילה אך אם נפל אח"כ אומרים שמצא מין את מינו וניעור האיסור ויש ששנו את דברי רב שמואל בר רב יצחק על המשנה שייך

ביין אסור בכל שהוא שזה דוקא בלא נפל שם קיתון של מים אך אם נפל קיתון של מים רואים כאילו ההיתר אינו והשאר המים רבים עליו ומבטלים אותו, מי ששנה את דברי רב שמואל על המשנה לא צריך שיפול המים תחילה ובכל מקרה המים מבטלים את האיסור ומי ששנה את דברי רב שמואל על ר' יוחנן צריך שיפלו המים תחילה.

אם נפל יין נסך לבור ונפל שם קיתון של מים **עמוד** ב חזקיה אומר שאם גדלו באיסור שהיין נסך נפל בסוף אסור ואם הגדילו בהיתר מותר, ור' יוחנן סובר שגם בהגדילו באיסור מותר, ור' ירמיה אמר לר' זירא שלכאורה חזקיה ור' יוחנן נחלקו במחלוקת ר"א ורבנן לגבי שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה וחיצו ובכל אחד מהם אין כדי לחמץ ולר"א הולכים אחר האחרון, ולרבנן בין שנפל האיסור תחילה ובין שנפל האיסור בסוף אם אין בו כדי לחמץ אינו אסור, וא"כ ר' יוחנן כרבנן וחזקיה כר"א, אך יש לדחות שאביי ביאר במחלוקתם שמדובר שקדם וסילק את האיסור ואם לא קדם וסילק את האיסור אסור, אך לפ"ז קשה על חזקיה מדעת שניהם שלר"א גם בהגדיל ההיתר אסור ולרבנן מותר גם בהגדיל באיסור, אלא יש לבאר שנחלקו שחזקיה לא סובר רואים את מינו כאילו אינו ושאינו מינו רבה עליו ור' יוחנן סובר שאומרים רואים, אך קשה שרב אמי שאל את ר' יוחנן בשני כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה ומזגם וערבם זה בזה ור' יוחנן לא פשט לו ולכאורה מדוע לא פשט לו מדין רואים, ויש לומר שבתחילה הוא לא פשט לו אך אח"כ שהוא סבר רואים הוא פשט לו, וכן שנינו שר' אמי אמר בשם ר' יוחנן ויש אומרים שר' אסי אמר משמו שאם התערבו שני כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה ומזגם וערבם זה בזה רואים את ההיתר כאילו אינו והשאר רבים עליו המים ומבטלים אותו.

רב שמואל סוברים שכל איסורים בתורה שהתערבו בטלים במינם במשהו ובאינו מינם בנותן טעם ומה שכתוב במשנתנו זה הכלל זה לרבות כל איסורים שבתורה, ור' יוחנן ור"ל סוברים שכל איסורים בין במינם ובין שלא במינם בטלים בנותן טעם מלבד יין נסך וטבל שבמינם במשהו ושלא במינם בנותן טעם ומשנתנו ריבתה רק טבל, וישנה ברייתא כדברי רב ושמואל שכל איסורים שבתורה במינם במשהו ושלא במינם בנותן טעם וישנה ברייתא כדברי ר' יוחנן ור"ל שכל איסורים שבתורה בין במינם ובין שלא במינם בנותן טעם מלבד יין נסך וטבל שבמינם במשהו ושלא במינם בנותן טעם ובין נסך מובן שמחמירים בע"ז ומה שהחמירו בטבל יש לומר שכמו שהתירו של טבל במשהו כדברי שמואל שחיטה אחת פוטרת את הכרי כך באיסורו וישנה ברייתא נוספת שבמה אמרו טבל אסור בכל שהוא במינו ושלא במינו הוא אסור בנותן טעם.